

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: Η ΕΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΛΑΔΙ – «Το Χρυσάφι της Γης»

1. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στοιχείο	Περιγραφή	Πηγή
Θεματική Ενότητα	Ο Ελαιώνας: Από τον καρπό στο λάδι (Ο κύκλος του λαδιού)	Προσαρμογή βάσει ενδιαφερόντων και ΠΣ - οδηγό Νηπιαγωγού - διδακτικό μοντέλο 5Ε
Διδακτική Προσέγγιση	Θεματική Προσέγγιση/Σχέδιο Εργασίας, Διερευνητική και Συνεργατική Μάθηση, Μοντέλο 5Ε	
Εκτιμώμενη Διάρκεια	5 Ημέρες (μία εβδομάδα)	
Ρόλος Νηπιαγωγού	Διευκολυντής/Ενορχηστρωτής της μαθησιακής εμπειρίας, Διαμεσολαβητής.	

2. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Π.Μ.Α.)

Γενικός Σκοπός: Η ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού μέσα από την ολιστική προσέγγιση της ελιάς, ως φυσικού προϊόντος και πολιτισμικού αγαθού, προάγοντας την ιδιότητα του ενεργού και υπεύθυνου πολίτη (π.χ. σε ζητήματα τοπικής παραγωγής και υγιεινής διατροφής).

Θεματικό Πεδίο	Γνώσεις	Δεξιότητες	Στάσεις
Γ. Παιδί & Θ. Επιστήμες (Φυσικές, Μαθηματικά, Τεχνολογία)	- Αναγνωρίζουν τα μέρη του ελαιόδεντρου και τον κύκλο ζωής του (ζωντανοί οργανισμοί). - Κατανοούν ιδιότητες και χαρακτηριστικά του καρπού/λαδιού (υφή, χρώμα). - Γνωρίζουν παραδοσιακά και σύγχρονα εργαλεία συγκομιδής/παραγωγής (π.χ. ελαιοτριβείο).	- Παρατήρηση και σύγκριση (π.χ. διαφορετικά είδη ελιάς). - Ταξινόμηση (ελιές) και μέτρηση (ποσότητα λαδιού). - Χειρισμός απλών εργαλείων. - Επίλυση κατασκευαστικών προβλημάτων (κατασκευή μοντέλου ελαιοτριβείου).	- Αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης για την κατανόηση του φυσικού κόσμου. - Ανάπτυξη διερευνητικής περιέργειας .

Β. Παιδί, Εαυτός & Κοινωνία (Κοινωνικές Επιστήμες)	- Η σημασία της ελιάς στη διατροφή (υγεία και ευημερία). - Στάδια της αλυσίδας παραγωγής και κατανάλωσης του λαδιού. - Τοπικά ήθη και έθιμα γύρω από τον ελαιώνα (πολιτισμικό κεφάλαιο).	- Συγκριτική διερεύνηση κοινωνικών καταστάσεων (παραδοσιακός vs σύγχρονος τρόπος παραγωγής). - Λήψη αποφάσεων και υπεύθυνη συμπεριφορά (επιλογή τοπικών προϊόντων).	- Κριτική στάση και ενεργός δράση για την αιεφόρο ανάπτυξη (βιώσιμες συνθήκες διαβίωσης). - Υιοθέτηση υπεύθυνης καταναλωτικής συμπεριφοράς . - Ανάπτυξη πανανθρώπινων αξιών (συνεργασία, σεβασμός).
Α. Παιδί & Επικοινωνία (Γλώσσα, ΤΠΕ)	- Μέσα και τρόποι μετάδοσης πληροφορίας. - Σκέψεις και συναισθήματα που δημιουργούν τα κείμενα (παραμύθια για την ελιά).	- Εστιασμένη αναζήτηση πληροφορίας (έντυπης/ψηφιακής). - Χρήση ΤΠΕ για δημιουργική έκφραση (ψηφιακή αφίσα, παρουσίαση). - Προσαρμογή της επικοινωνίας ανάλογα με το πλαίσιο (συνέντευξη).	- Κριτική αντιμετώπιση της πληροφορίας. - Διάθεση εξοικείωσης με επικοινωνιακά εργαλεία.
Δ. Παιδί-Σώμα-Δημιουργία & Έκφραση (Κινητική Αγωγή, Τέχνες)	- Υλικά και μέσα καλλιτεχνικής δημιουργίας. - Μορφές σωματικής και εικαστικής δράσης.	- Πειραματισμός με υλικά (χρώματα, κολλάζ). - Λεκτικοί και κινητικοί αυτοσχεδιασμοί (δραματοποίηση συγκομιδής).	- Ομαδικότητα και συνεργασία για την οργάνωση δράσεων. - Ευαισθησία απέναντι στην αισθητική εμπειρία.

3. ΦΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (Μοντέλο 5Ε)

Η διδακτική παρέμβαση ακολουθεί τα στάδια της **καθοδηγούμενης διερεύνησης** και της **συνεργατικής μάθησης**, με τη συγκρότηση ανομοιογενών ομάδων εργασίας (4 παιδιών).

ΦΑΣΗ 1: ΕΜΠΛΟΚΗ (ENGAGE) – Ενεργοποίηση Ενδιαφέροντος

Δράσεις Νηπιαγωγού (Διευκολυντής)	Δράσεις Παιδιών (Ενεργός Συμμετοχή)	Πηγές
Έναυσμα/Ερέθισμα: Εισάγει στην τάξη μια «Μυστηριώδη Βαλίτσα» που περιέχει φύλλα ελιάς, διάφορους τύπους ελιάς (πράσινη, μαύρη, τσακιστή, πάστα ελιάς) και ένα μικρό μπουκάλι παρθένο ελαιόλαδο.	Ενεργοποίηση: Παρατηρούν και χειρίζονται τα αντικείμενα, χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις (οσμή, αφή, γεύση). Διατυπώνουν τις πρώτες τους ιδέες και γνώσεις (Τι Γνωρίζω;). 	Πηγές
Διατύπωση Προβληματισμού: Αφηγείται ένα μικρό σενάριο παιχνιδιού ή μια ιστορία για την αξία του λαδιού. Θέτει το κεντρικό ερώτημα (Σημείο εκκίνησης διερεύνησης): «Πώς μεταμορφώνεται ο μικρός καρπός σε πολύτιμο λάδι;» 	Καταιγισμός Ιδεών/Προβλέψεις: Συζητούν τις παραμέτρους του θέματος, κάνουν προβλέψεις (πώς γίνεται το λάδι) και καταγράφουν τα ερωτήματα που θέλουν να απαντήσουν (Τι Θέλω να Μάθω;).	
Οργάνωση: Ανακοινώνει την αποστολή (το τελικό προϊόν/παράγωγο): τη δημιουργία ενός «Μικρού Βιβλίου για το ταξίδι από την ελιά στο λάδι».	Συγκρότηση Ομάδων: Οργανώνονται σε ομάδες εργασίας και επιλέγουν ρόλους (Υπεύθυνος Επικοινωνίας, Παρουσιαστής, Εικονογράφος).	

ΦΑΣΗ 2: ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ (EXPLORE) – Συλλογή Δεδομένων

Δράσεις Νηπιαγωγού (Καθοδήγηση)	Δράσεις Παιδιών (Πειραματισμός/Ανακάλυψη)	Πηγές
Καθοδηγεί τις ομάδες σε κέντρα μάθησης/δραστηριότητες για συστηματική συλλογή και επεξεργασία δεδομένων.	Διερευνητικές Δράσεις: Εμπλέκονται σε δραστηριότητες ανακάλυψης.	
Δράση 1 (Φυσικές Επιστήμες/Μαθηματικά): Δίνει στις ομάδες ελιές και πειραματικό υλικό. Τους ζητά να μελετήσουν τα μέρη του καρπού και να δοκιμάσουν να βγάλουν λάδι πιέζοντας τις ελιές με διάφορους τρόπους (πέτρα, γουδί), συγκρίνοντας την ποσότητα και την υφή.	Πειραματισμός/Μέτρηση: Πραγματοποιούν δοκιμές και καταγράφουν τα αποτελέσματα με ζωγραφική ή συμβολισμούς. Ταξινομούν και μετρούν τους καρπούς (Μαθηματικά/Φυσικές Επιστήμες). 	

Δράση 2 (ΤΠΕ/Γλώσσα): Παρέχει πρόσβαση σε ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες ή εκπαιδευτικά βίντεο (διαδικασία στο ελαιотριβείο). Τους προτρέπει να αναζητήσουν την «**αλυσίδα παραγωγής**».

Διαβάζει το μύθο «Η Αθηνά κι ο Ποσειδώνας» για την ελιά.

Αναζήτηση Πληροφοριών:

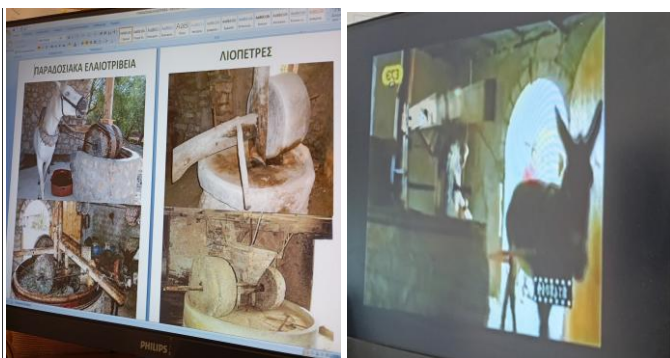
Χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για εστιασμένη αναζήτηση πληροφορίας και καταγράφουν τα στάδια από το δέντρο στο μπουκάλι.

Παρατηρούν ,αναλύουν τα θετικά και αρνητικά της κάθε πρότασης των θεών στο μύθο, αντιλαμβάνονται και συζητούν για τη σπουδαιότητα της τροφής στη ζωή μας.

Δράση 3 (Κοινωνικές Επιστήμες/Τέχνες):
Παρουσιάζει βίντεο με τον τρόπο παραγωγής παλιά και τώρα. Προτρέπει τα παιδιά να συγκρίνουν τους δύο τρόπους, να βρουν ομοιότητες και διαφορές.

Παιγνιώδης Μάθηση: Δημιουργούν λεκτικούς και κινητικούς **αυτοσχεδιασμούς** αναπαριστώντας το «λιομάζωμα».

Χωρίζονται στις ομάδες τους και η καθεμία αναλαμβάνει να

Ενθαρρύνει τη δραματοποίηση της συγκομιδής.
Φέρνει φωτογραφίες παραδοσιακών εργαλείων
(π.χ. πανιά, ραβδιά).

Παρουσιάζει πίνακες ζωγραφικής σχετικούς με το
μάζεμα της ελιάς. Χρησιμοποιεί τη ρουτίνα
σκέψης: **"See - Think - Wonder"** (Βλέπω-
Σκέφτομαι- Αναρωτιέμαι)

αναπαραστήσει το λιομάζωμα και την
παραγωγή λαδιού παλιά και τώρα.

Παρατηρούν, αναλύουν τους πίνακες
ζωγραφικής, φτιάχνουν τη δική τους
ιστορία με αφορμή τον πίνακα που
διαλέγουν.

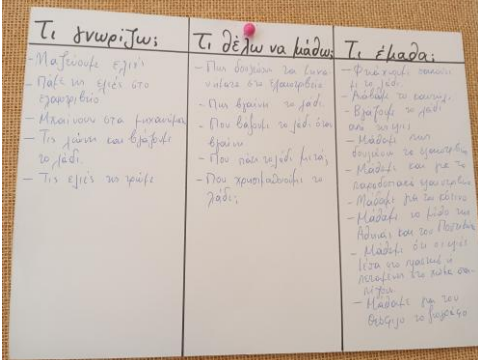
Ζωγραφίζουν αμφορείς με παραστάσεις μαζέματος ελιάς.

ΦΑΣΗ 3: ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ (EXPLAIN) – Οικοδόμηση της Γνώσης

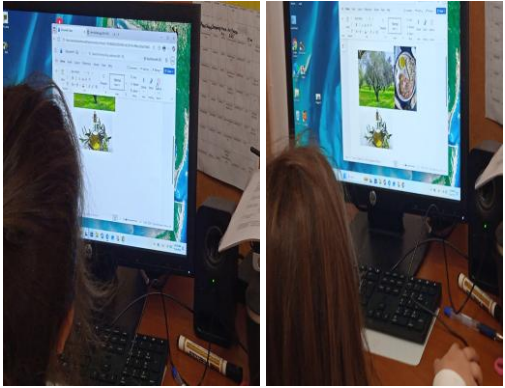
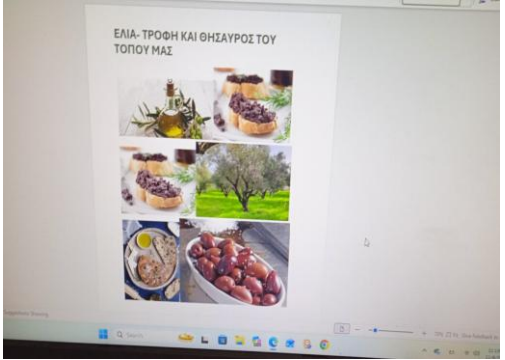
Δράσεις Νηπιαγωγού (Θεσμοθέτηση)	Δράσεις Παιδιών (Σύνθεση/Κριτική Ακρόαση)	Πηγές
----------------------------------	---	-------

	Παρουσίαση Ευρημάτων: Οι ομάδες παρουσιάζουν τις μετρήσεις τους, τις πληροφορίες για το ελαιοτριβείο και τα βήματα παραγωγής. Παρουσιάζουν το βιβλίο τους για τα στάδια παραγωγής του λαδιού. 	
Θεσμοθέτηση Εννοιών: Δίνει ορισμούς και επεξηγήσεις για τις επιστημονικές (π.χ. 'πυρήνας') και κοινωνικές έννοιες (π.χ. 'ελαιοτριβείο', 'παραγωγός').	Κριτική Σκέψη: Ακούνε με κριτικό πνεύμα και αμφισβητούν τις επεξηγήσεις ο ένας του άλλου.	

Γνωστική Σύγκρουση: Χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα του πειραματισμού (γιατί το λάδι που έβγαλαν με το χέρι δεν ήταν τόσο πολύ ή καθαρό όσο στο μπουκάλι) για να προκαλέσει γνωστική ασυμφωνία. Επεξηγεί τη διαφορά παραγωγής στο σπίτι vs στο εργοστάσιο/ελαιοτριβείο.	Αναθεώρηση/Αιτιολόγηση: Επεξηγούν τις λύσεις και αναφέρονται σε καταγεγραμμένες παρατηρήσεις (τεκμηρίωση). Συμπληρώνουν το τρίτο μέρος του πίνακα (Τι Έμαθα;).
---	---

ΦΑΣΗ 4: ΕΠΕΚΤΑΣΗ (ELABORATE) – Εφαρμογή και Γενίκευση

Δράσεις Νηπιαγωγού (Γενίκευση)	Δράσεις Παιδιών (Εφαρμογή/Δημιουργία)	Πηγές
Καθοδηγεί στη Γενίκευση: Προτρέπει τα παιδιά να συνδέσουν τις έννοιες με τη ζωή τους (υγιεινή διατροφή, τοπική κατανάλωση).	Μεταφορά Γνώσης: Χρησιμοποιούν τη νέα γνώση σε νέες, δημιουργικές δραστηριότητες.	
Δράση 1 (Τεχνολογία Κατασκευών/Τέχνες): Προτείνει την κατασκευή μιας αφίσας με ελαιόδεντρο, χρησιμοποιώντας διάφορα φυσικά υλικά.	Δημιουργική Κατασκευή: Αναλαμβάνουν ρόλους και σχεδιάζουν/κατασκευάζουν το μοντέλο (Επίλυση κατασκευαστικών προβλημάτων).	

		
Δράση 2 (Ενεργός Πολίτης/ΤΠΕ): Ζητά από τις ομάδες να δημιουργήσουν μια ψηφιακή διαφήμιση/αφίσα για να προωθήσουν την κατανάλωση ελαιόλαδου ή να υποστηρίξουν τοπικούς παραγωγούς.	Κοινωνική Ευθύνη: Σχεδιάζουν και υλοποιούν το ψηφιακό προϊόν, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο των ατομικών επιλογών στο περιβάλλον. 	
Δράση 3 (Κίνηση- Δραματοποίηση): Οργανώνει κινητικά παιχνίδια (κρυμμένος θησαυρός) ή ασκήσεις προσανατολισμού (π.χ. «ταξιδεύω» από το χωράφι στο ελαιοτριβείο, ελιοδρομίες με έπαθλο τον κότινο).	Κινητική Δραστηριότητα: Αξιοποιούν το σώμα και την κίνηση για να ενισχύσουν τη μνήμη και την εμπέδωση των πληροφοριών.	

Δραματοποίηση του μύθου « Η Αθηνά κι ο Ποσειδώνας».

ΦΑΣΗ 5: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (EVALUATE) – Αναστοχασμός και Τεκμηρίωση

Δράσεις Νηπιαγωγού (Αξιολογητής)	Δράσεις Παιδιών (Αυτοαξιολόγηση/Τεκμηρίωση)	Πηγές
Διαμορφωτική Αξιολόγηση: Ενθαρρύνει τον αναστοχασμό (πώς σκέφτηκαν, πώς δούλεψαν).	Αυτοαξιολόγηση: Αξιολογούν την πρόοδό τους και τις συνεργατικές τους δεξιότητες (π.χ. «Πώς λύσαμε τις διαφωνίες μας;»).	
Χρήση Ανοιχτών Ερωτήσεων: Θέτει ερωτήσεις για την τεκμηρίωση της κατανόησης: "Τι αποδείξεις έχετε ότι το λάδι είναι απαραίτητο για την υγεία;" "Πώς θα εξηγήσουμε πώς λειτουργεί το ελαιοτριβείο;"	Τεκμηρίωση Γνώσης: Δίνουν απαντήσεις χρησιμοποιώντας τις παρατηρήσεις και τις αποδείξεις που προέκυψαν από τις προηγούμενες φάσεις.	
Τεκμηρίωση/ΑΦΠ: Συλλέγει δείγματα (μακέτες, ψηφιακές αφίσες, φωτογραφίες δράσεων) για τον Ατομικό Φάκελο Προόδου (ΑΦΠ) , ο οποίος αποτυπώνει τη μαθησιακή πορεία.	Συμμετοχή στην Αξιολόγηση: Συμμετέχουν στην επιλογή των έργων που θα μπουν στον φάκελο, αιτιολογώντας τις επιλογές τους. 	
Ανατροφοδότηση/Στόχοι: Παρέχει ενθαρρυντική ανατροφοδότηση και ενισχύει τα παιδιά να δουν τα λάθη ως αφορμή για μάθηση.	Θέση Νέων Στόχων: Θέτουν στόχους βελτίωσης για επόμενα σχέδια εργασίας.	